

הידושיו של מקרא

פרשת פקודי

ומה דאמר הכתוב בכל מלאכת הקדש, בא לחדש דבר נוסף שלא היה שום יתור בזהב שהביאו ישראל, והכל הספיק בדיוק לכל כלי הקדש ולא החסירו או הותירו כלום מן הזהב.

דממילא לדבריו ניהא הכל, דבאמת בתחילה במה דאמר הכתוב כל הזהב וכו' לא בא לומר רק מניין הזהב, אלא בא לומר הניסים הללו שלא הותירו ולא החסירו כלום בכמות שהביאו ושבהכל השתמשו לכלי הקדש, ואח"כ המשיך הכתוב לומר מניינם, ולכך אמר ויהי זהב התנופה תשע ועשרים ככר.

ועל אף דהיה אפשר לומר מניינם מיד בלא לומר שוב ויהי זהב התנופה, אולי בתיבות אלו בא הכתוב לומר דכל הזהב העשוי למלאכה היה כמו שויהי בתחילה זהב התנופה תשע ועשרים ככר, דממילא מודגש בזה מה דאמרנו קודם דהשתמשו בכל הזהב ובדיוק רב הספיק להכל ולא הותירו כלום, וזהו כל הזהב וכו' הוא הוא מה שויהי זהב התנופה בתחילה.

אבל קשה על ביאור זה, דהרי לעיל בפ' ויקהל אמר הכתוב (לו, ז) והמלאכה היתה דים לכל המלאכה לעשות אותה והותר, משמע דלא היה הבאתם בדיוק לצורך הכלים, אלא היתה דים וגם והותר היינו שהותירו יותר ממה שהיה צריך, וכך למעלה משם אמר הכתוב (פסוק ה') מרבים העם להביא

כל הזהב העשוי למלאכה בכל מלאכת הקדש ויהי זהב התנופה תשע ועשרים ככר ושבע מאות ושלישים שקל בשקל הקדש (לה, כד). צריך ביאור בפסוק זה כמה דברים, בתחילה קשה מהו הכפל לשון שאמר הכתוב כל הזהב העשוי למלאכה וגו', ושוב אומר ויהי זהב התנופה תשע ועשרים ככר, דלמה לא די לומר כל הזהב העשוי למלאכה בכל מלאכת הקדש תשע ועשרים ככר.

עוד צריך ביאור למאי האריך הכתוב לומר העשוי למלאכה בכל מלאכת הקדש, די לומר כל הזהב העשוי למלאכת הקדש תשע ועשרים ככר. עוד צריך ביאור למאי כלל איירי כאן מן המלאכה עצמה, היה יכול לומר כל זהב התנופה למלאכת הקדש תשע ועשרים ככר, ולמאי אמר הכתוב העשוי למלאכה.

ועיינן באור החיים הק' שעמד על ביאור פסוק זה, וביאר דרצה הכתוב לחדש כאן דעל אף שבסתם כשעושים מלאכה בזהב וכדומה נשאר חלקים שאין עושין בהם המלאכה, דהרי בעינן לחתך הזהב לפי צורת הכלים, ובפרט בבגדים שהיה צריך לארוג שתי וערב פתילי זהב לעשות מהם המלאכה, מ"מ נעשה גם במלאכת הקדש שבכל הזהב העשוי למלאכה לא נשאר גם מיותר שום חלק מהם, וזהו שאמר הכתוב העשוי למלאכה, דהכל נעשה במלאכה עצמה.

חידושו

פקודי

של מקרא

מדי העבודה למלאכה, היינו יותר מן הצריך למלאכה, וממילא איך ביאר כאן באור החיים הק' דהספיק הזהב בדיוק להכל ולא הותירו כלום.

ועיין באור החיים הק' מה דביאר שם על הא דהיתה המלאכה דים והותר, דהקשה הוא שם דלכאורה המלאכה היתה דים משמע דהיתה דים בדיוק למה שצריך, ואילו והותר משמע שהיתה יותר ממה שצריך, וסותרים אלו את אלו.

(ובאמת צריך ביאר מה הסתירה בזה, דהרי יש לומר דלא רק שהיתה די ולא החסירו כלום, אלא גם הותירו עוד בנוסף. ועיין שם שגם הוא הקשה דאם רק הותירו למאי כתיב כל הפסוק הזה כלל, הרי כבר למעלה אמרו דהרבו העם להביא, ומה נתחדש בפסוק זה ולמאי נכתב, דממילא לפי זה מוכרחים לביאר שנבאר משמו)

ושם ביאר דבאמת היו העם מרבים להביא והביאו יותר ממה שהיה צריך, רק היה שם נס דמ"מ היתה המלאכה דים, וכמה שהביאו לא הותירו אלא נשאר הכמות כפי כמה שהיה צריך למלאכה ולא פחות ולא יותר, דממילא הגם דוהותר, מ"מ היתה המלאכה דים, היינו דים יחד עם מה שוהותר. וממילא לפי זה ניחא מה שביאר הוא כאן דהשתמשו בכל הזהב ולא הותירו כלום, דהגם שהביאו יותר היה נס ונשאר הכמות למלאכה דים, ועשוי למלאכה בכל מלאכת הקדש.

רבוץ היה כפול עשו את החשן זרת ארכו זורת רחבו כפול (למ, ט). צריך ביאר מהו הכפל לשון שאמר הכתוב רבוץ היה כפול, ושוב חזר בסופו לומר זורת רחבו כפול, כפילות הכפל למה לי. ובפרט צריך

ביאר מה שייך כאן כפול כלל, הרי די לומר דרבוץ היה וכפי שנכתב לעיל גבי כלים אחרים, ומה עניין הכפילות כלל כאן.

עוד צריך ביאר מהו הלשון רבוץ היה כפול עשו את החשן, היה צריך לומר רבוץ כפול עשו את החשן, והיה שנכתב למאי נכתב. עוד צריך ביאר למאי היה צריך לומר להדיא זרת ארכו וזרת רחבו, הרי דבר ברור הוא שאם היה החשן כפול דאיירי שארכו ורחבו שוים, והיה די לומר זרת על זרת.

ואולי יש לומר דב' עניינים יש כאן, חד מה שהיה החשן רבוץ והיינו ארכו ורחבו שוים, דהיינו זרת על זרת, וכדכתיב אח"כ זרת ארכו וזורת רחבו, רק דחוץ מזה היה בו עניין נוסף, והוא שבאמת מתחילה עשו החושן זרת על שני זרת דהיינו אמה על חצי אמה, ורק אח"כ כפלו אותו לשנים ועל ידי כך נעשה החושן זרת על זרת רבוץ.

וזהו דאמר הכתוב רבוץ היה כפול, דמתחילה לא היה רבוץ אחד אלא רבוץ כפול, ואח"כ מבאר הכתוב האיך באמת נעשה, וזהו דאמר עשו את החשן זרת ארכו וזרת רחבו כפול, ולא כפי שהיה מתחילה אמה על חצי אמה, אלא כפלוהו חצי אמה על חצי אמה רבוץ.

וכל זה למה נעשה, עיין בדעת זקנים לבעלי התוס' שביאר דבצידו שמלפניו עשו בו מקום להניח בו אבני החושן, ואילו מאחוריו עשו כולו בד כדי שלא ישתפשו האבנים באפוד שמתחתיו.

וממילא ניחא הכל גם מה עניין הכפילות, ולכך גם נכתב פעמיים, דבתחילה אמר האיך

חידושו

פקודי

של מקרא

הכתוב לומר שלא שינו את המלאכה ועשו המלאכה עצמה ככל אשר צוה ה'.

ובאמת צריך עדיין ביאור מה נוסף לנו בביאור זה של רש"י ע"פ השפתי חכמים, וכי שייך שיעשו המלאכה שלא ככל אשר צוה ה', ומ"מ ותכל העבודה, הרי אם לא היו עושין כאשר צוה ה' ודאי לא היה נגמר המלאכה, ואיך כתיב ותכל, וממילא הדרא קושיא לדוכתא למאי כתיב ויעשו בני ישראל אחר שכבר כתיב ותכל עבדת.

ועיין באור החיים הק' שביאר דותכל עבדת משכן היינו שלא ישראל הם שגמרו המלאכה ולא רצו עוד לעשות, אלא שהמלאכה היא שנגמרה במציאות ולכך הפסיקו בני ישראל לעשות, אבל אם היה הקב"ה מצוה עוד כלים שיעשו היו עושים כאשר צוה ה' את משה.

וממילא לפי זה יש לפרש הכתוב כך, דזהו דאמר הכתוב ותכל עבדת משכן אהל מועד, שכך היה שנגמרה המלאכה, אבל בני ישראל ויעשו כאשר צוה ה' את משה כן עשו, אם היה מצווה הקב"ה עוד לעשות כן עשו היו עוד עושין כמו שעשו עד עתה.

ואולי זהו גם כוונת רש"י הק' באומרו ויעשו בני ישראל את המלאכה, היינו דבני ישראל היו עושין כל מלאכה ולא דווקא מה שנצטווו כן גבי עבדת המשכן, אלא כל מלאכה שנצטווו היו עושין כאשר צוה ה' את משה, וממילא זהו דאמר הכתוב כן עשו, היינו כמו בכל מה שיצווה הקב"ה כן עשו עבדת המשכן, אבל הם מעצמם לא כילו לעשות אלא רצו לעשות עוד ועוד רצונו של מקום.

היה דהיינו המציאות שהיה רבוע כפול ולא זרת על זרת אלא אמה על זרת, דהיינו שני ריבועים, ואח"כ מבאר הא"ך עשאוהו למעשה שכפלוהו לשנים, דממילא יש כאן ב' כפילות שונים חד על גודלו וחד על אופן עשייתו, ולכך גם אמר הכתוב רבוע היה, ולא רבוע כפול עשו את החושן, דבאמת שני עניינים נינהו, ואינו נקרא יחד רבוע כפול עשו את החושן, אלא רבוע היה כפול דבר אחד הוא, ואח"כ אמר עשו את החושן דהיינו הא"ך נעשה.

ותכל כל עבדת משכן אהל מועד ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה' את משה כן עשו (לט, לב). צריך ביאור מה רצה הכתוב לומר בזה שותכל כל עבדת משכן אהל מועד, הרי די לומר ויעשו בני ישראל את כל עבדת משכן אהל מועד ככל אשר צוה וגו', ולמאי התחיל בדבר זה לעצמו שותכל כל עבדת.

עוד צריך ביאור מהו הכפל לשון ויעשו בני ישראל ושוב בסופו כן עשו, וכי בשני עשיות שונות איירי שלכך כתיב פעמים ויעשו וכן עשו. עוד קשה מה דכתיב ותכל דמשמע דמעצמה נגמרה המלאכה ולא שבני ישראל עשו אותה, ואילו מיד אומר הכתוב ויעשו בני ישראל דכן הם עשו.

ועיין בשפתי חכמים שביאר דלרש"י הק' היה קשה איפכא, ולא כפי שהקשינו אנן למאי נכתב ותכל כל עבודת, דרש"י ביאר בד"ה ויעשו בני ישראל, את המלאכה ככל אשר צוה ה', וביאר בשפתי חכמים, דהיה קשה לו דלמאי כתיב כלל ויעשו בני ישראל, הרי כבר כתיב ותכל כל עבדת משכן אהל מועד, וכבר ידעינן שויעשו בני ישראל, דאל"כ הא"ך ותכל העבודה. אלא זה בא

חידושו

וממילא ניהא הכל, דלכך אמר הכתוב דבר זה לעצמו ותכל עבדת, לומר דהמציאות היא שנגמרה מלאכת המשכן, אבל ישראל היו עושין עוד ועוד. ולכך כתיב כפל לשון ויעשו וכן עשו, דמצידם היו עושין עוד כשאר יצוום הקב"ה.

וממילא ניהא הסתירה ותכל דמשמע מעצמה ויעשו דהם עשו, דשני עניינים שונים

פקודי

של מקרא

נינהו, דמה שלא עשו עוד הוא משום ותכל, אבל מה שיצוום יעשו עוד.

יוצא לאור ע"י הר"ר זלמן חיים הומינר הי"ו, מחבר גליון 'דפירשנו' על הדף היומי, קרית קרעטשניף רחובות.

להנצחות ולרשימת תפוצה וכן לכל ענייני הגיליון ניתן לפנות למס' פאלפון 0533132203 או למייל sh0533132203@gmail.com